

M.Com Semester - 3 (CBCS) Examination
OCT/NOV-2025 (AS PER SYLLABUS YEAR JUNE-2024)
Advanced Cost Accounting (Ele-1 (New-23))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ રાકેશ લિ. ની ઉત્પાદન વિભાગની માહિતી નીચે મુજબ આપેલી છે.

(૨૦)

વિગત	અંદાજિત	ખરેખર
ઉત્પાદન(યુનિટ)	2,400	2,600
કલાકો	1,200	1,320
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	480	500
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ (રૂ.)	2,400	2,660
કામનાં દિવસો	25	27

નીચેના વિચલનોની ગણતરી કરો:

(1) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન	(4) કેલેન્ડર વિચલન
(2) ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન	(5) ઉત્પાદન શક્તિ વિચલન
(3) કાર્યક્ષમતા વિચલન	

અથવા

પ્રશ્ન.૧ રાજેશ લિમિટેડની ઉત્પાદન વિભાગની માહિતી નીચે મુજબ છે.

વિગત	અંદાજપત્રીય	ખરેખર
કામનાં દિવસો	20	22
એક દિવસદિઠ કામદાર કલાકો	8,000	8,400
એક કામદાર કલાકદીઠ ઉત્પાદન(એકમો)	1.00	0.9
પરોક્ષ ખર્ચ(રૂ.)	1,60,000	1,68,000

ઉપરની માહિતી પરથી શોધો.

(1) કુલ અંદાજપત્રીય એકમો	(4) બજેટ વિચલન
(2) કુલ ખરેખર એકમો	(5) જથ્થા વિચલન
(3) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વિચલન	

પ્રશ્ન.૨ વિજય લિમિટેડની નીચેની માહિતી પ્રાપ્ય છે.

(૨૦)

વિગત	વેચાણ જથ્થો (એકમોમાં)	વેચાણ કિંમત (એકમદીઠ રૂ.)
અંદાજપત્રીય વેચાણ :		
ઉત્પાદન : A	5,000	5=00
B	4,000	6=00
C	3,000	7=00
ખરેખર વેચાણ :		
ઉત્પાદન : A	6,000	6=00
B	5,000	5=00
C	4,000	8=00

નીચેના વિચલનોની ગણતરી કરો.

- (1) વેચાણ મૂલ્ય વિચલન
- (2) વેચાણ જથ્થા વિચલન
- (3) વેચાણ મિશ્રણ વિચલન
- (4) વેચાણ કિંમત વિચલન
- (5) વેચાણ પેટાજથ્થા વિચલન

અથવા

પ્રશ્ન.૨ મુકેશ લિમિટેડની નીચેની માહિતી પ્રાપ્ય છે.

વસ્તુ	અંદાજપત્રીય એકમો	વેચાણ એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (રૂ.)	ખરેખર એકમો	વેચાણ એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (રૂ.)
A	900	50	1,000	55
B	650	100	700	75
C	1,200	75	1,100	78

વસ્તુ A, B અને Cની એકમદીઠ પ્રમાણ પડતર અનુક્રમે રૂ. 45, રૂ. 85 અને રૂ. 65 હતી.

ઉપરની માહિતી પરથી શોધો.

- (1) કુલ વેચાણગાળા વિચલન
- (2) વેચાણગાળા કિંમત વિચલન
- (3) વેચાણગાળા જથ્થા વિચલન
- (4) વેચાણગાળા મિશ્રણ વિચલન
- (5) વેચાણગાળા પેટા જથ્થા વિચલન

પ્રશ્ન.૩ એક ઉત્પાદન કંપની એક જ પ્રકારનાં સાધનો અને પ્રક્રિયા દ્વારા બે પેદાશો X અને Y બનાવે છે. આ પેદાશોનો (૧૫) એક સમયગાળાનો પડતરનો ટૂંકસાર નીચે મુજબ છે.

વિગત	X	Y
પ્રત્યક્ષ કામદાર કલાકો(એકમદીઠ)	1	2
એકમદીઠ યંત્ર કલાકો	3	1
ગોઠવણીનો સમય	10	40
ઓર્ડરની નિભાવણી	15	60
ઉત્પાદનનાં એકમો	5,000	7,000

શિરોપરી ખર્ચાઓની પડતર :-

	રૂ.
મશીનરી પ્રવૃત્તિઓ	2,20,000
ગોઠવણી ખર્ચ	20,000
ઓર્ડર નિભાવણી ખર્ચ	45,000
કુલ	2,85,000

નીચેની પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરીને બંને પેદાશોના એકમદીઠ વસુલ કરવાનાં શિરોપરી ખર્ચની ગણતરી કરો.

- (અ) પ્રણાલિકાગત પ્રત્યક્ષ પદ્ધતિમાં પ્રત્યક્ષ કામદાર કલાકદરના આધારે શિરોપરી ખર્ચની વસૂલાત.
- (બ) પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર પદ્ધતિમાં યોગ્ય પડતર ચાલકોનાં આધારે શિરોપરી ખર્ચની વસૂલાત.

અથવા

પ્રશ્ન.૩ મહેશ લિ. એક વી.સી.ડી. બનાવે છે. તેનું પ્રથમ એકમ બનાવતા માલસામાન ખર્ચ રૂ. 1280 અને મજૂર કલાકો 330 થાય છે. કલાકદીઠ રૂ. 4 મજૂરી પડતર છે. ચલિત પડતર કલાકદીઠ રૂ. 3 છે. ઉત્પાદન અંગે 90% અધ્યયન વક્રની અસર હોય તો પ્રથમ 1 એકમ અને 8 એકમોનું ઉત્પાદન કરવાની કુલ પડતરને એકમદીઠ સરેરાશ પડતર શોધવા માટે યોગ્ય ગણતરી દર્શાવો.

પ્રશ્ન.૪ ટ્રેકનોંધ લખો. (કોઈપણ ત્રણ)

(૧૫)

- (1) પડતર ઓડિટનાં હેતુઓ
- (2) પડતર ઘટાડાની ટેકનિકો
- (3) પડતર ઘટાડાનું મહત્વ
- (4) પડતર અંકુશનાં હેતુઓ
- (5) પડતર ઘટાડો અને પડતર અંકુશ

ENGLISH VERSION

Que.1 Following is the information of production department of Rakesh Ltd.

(20)

Particular	Estimated	Actual
Production(Units)	2,400	2,600
Hours	1,200	1,320
Fixed overhead Exp. Rs.	480	500
Variable overhead Exp. Rs.	2,400	2,660
Working Days	25	27

You are calculate the following variance.

- (1) Fixed overhead cost variance
- (2) Variable overhead cost variance
- (3) Efficiency variance
- (4) Calendar variance
- (5) Capacity variance

OR

Que.1 Information of production department of Rajesh Limited is as follows.

Particular	Budgeted	Actual
Working Days	20	22
Man Hours per day	8,000	8,400
Output per man hour in units	1.00	0.9
Overhead Expenses(Rs.)	1,60,000	1,68,000

Find out from above details.

- (1) Total Budgeted units
- (2) Total Actual units
- (3) Fixed overhead cost variance
- (4) Budget variance
- (5) Volume variance

Que.2 following details are available of Vijay Limited.

(20)

Particular	Sales quantity in Units	Sales price per Unit
<u>Budget Sales :</u>		
Product : A	5,000	5=00
B	4,000	6=00
C	3,000	7=00
<u>Actual Sales :</u>		
Product : A	6,000	6=00
B	5,000	5=00
C	4,000	8=00

Calculate the following variance.

- (1) Sales value variance
- (2) Sales volume variance
- (3) Sales mix variance
- (4) Sales price variance
- (5) Sales sub quantity variance

OR

Que.2 following details are available of Mukesh Limited.

Product	Budgeted Units	Sales Per Unit selling price (Rs.)	Actual Units	Sales Per Unit selling price (Rs.)
A	900	50	1,000	55
B	650	100	700	75
C	1,200	75	1,100	78

The costs per units of products A, B and C were Rs. 45, Rs. 85 and Rs. 65 Respectively.

Find out from above details:

- (1) Total sales margin variance
- (2) Sales margin price variance
- (3) Sales margin volume variance
- (4) Sales margin mix variance
- (5) Sales margin sub. Volume variance

Que.3 Company manufactures two products X and Y using the same equipment and similar processes. (15)
An extract of the production data for these products in one period is shown below.

Particular	X	Y
Direct labour hours (Per unit)	1	2
Machine hours (Per unit)	3	1
Setups in the period	10	40
Orders handled in the period	15	60
Quantity produced (units)	5,000	7,000

Overhead costs:

	Rs.
Relating to machine activity	2,20,000
Relating to Production Run Setups	20,000
Relating to handling	45,000
Total	2,85,000

Calculate the production overhead to be absorbed by one unit of each of the products using the following costing methods.

- (A) A Traditional costing approach using a direct labour hour rate to absorb overheads.
- (B) An activity based costing approach, using suitable cost drivers to trace overheads to products.

OR

Que.3 Mahesh Limited is manufacturing V.C.D. product to prepare the first unit material cost Rs. 1,280 and labour hours are 330. Labour cost is Rs. 4 per hour. Variable cost is Rs.3 per hour. If learning curve effect is 90% on production.

Then find out cost of first 1 units and 8 units produce, Total cost and Find out per unit average cost.

Que.4 Write short note. (Any three) (15)

- (1) Objectives of cost audit
- (2) Techniques of cost reduction
- (3) Importance of cost reduction
- (4) Objectives of cost control
- (5) Cost reduction and cost control
